

TBMM
YEŞİLLER VE SOL GELECEK PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

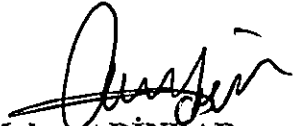
Sayı : 1469

Tarih : 5.08.2023

10/225

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye cezaevlerinde tutuklu ve hükümle sayısı periyodik aflara rağmen sürekli artmaktadır. Çeşitli nedenlerle ceza evlerinde tutulan yüzbinlerce yurttaşın temel hak ve özgürlükleri sistematik bir şekilde kısıtlandığı gibi cezaevi idareleri ve görevlilerinin hak temelli bir yaklaşım içerisinde olmadığı, dönem dönem işkence, kötü muamele ve onur kırıcı tutum ve davranışların geliştiği, mahpusların yasal haklarının ihlal edildiği kamuoyuna yansımaktadır. Yaşam ve sağlık haklarının ihlal edildiği ceza evlerinden neredeyse her hafta bir kişinin çeşitli nedenlerle yaşamını yitirdiği bilinmektedir. İHD'nin 2022 yılı cezaevi ihlal raporuna göre Türkiye cezaevlerinde bin 852 işkence/kötü muamele/onur kırıcı vaka yaşanmıştır. Cezaevlerinde işkencenin önlenmesi, başta hasta mahpuslar olmak üzere tüm mahpusların yaşam ve sağlık haklarının korunması, işkence ve kötü muamele faillerinin yaptırımsız kalmaması amacıyl kapsamlı bir politika uygulanmalıdır. Bu amaçlarla Anayasanın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca konu hakkında Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Mahmut DİNDAR

Van Milletvekili

GEREKÇE

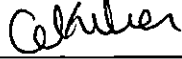
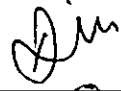
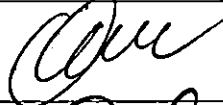
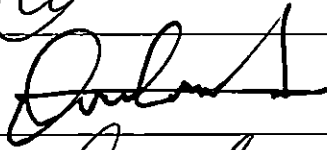
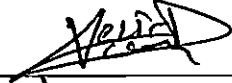
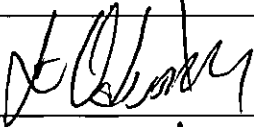
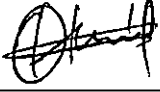
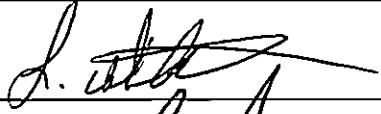
Türkiye cezaevlerinde, kapasite aşırı doluluk oranları, uzun süren yargılama süreçleri ve haksız tutuklamalar nedeniyle adaletsiz birçok uygulama yaşanmaktadır. Cezaevlerinde tutulan yüzbinlerce kişinin yaşam koşulları insan onuruna aykırı bir şekilde ulusal ve uluslararası mevzuatın ihlaline neden olmaktadır. Türkiye'nin bir hukuk devleti olduğu ve kanuna aykırı işlemlerin olmayacağı'nın görülmesi gereken yerlerden biri de yargılama süreçleri ve devamında infaz alanları olan cezaevleridir. Hakkında herhangi bir hüküm verilmemiş onbinlerce tutuklu çok fazla uzun sürelerle tutuklu kalmakta, hasta tutukluların sağlık hakkı kapsamındaki talepleri tam olarak yerine getirilmemekte ve bu nedenle dönem dönem yaşam kayıpları yaşanmaktadır. 2017-2022 döneminde de en az 220 kişinin cezaevlerinde yaşamını yitirdiği kamuoyuna yansımıştır. Önceki yıllarda da bu ölümlerin sistematik bir şekilde devam ettiği bilinmektedir. Alınmayan tedbirler ve verilmeyen sağlık hizmeti sonucu fiilen bir ölüm cezasına dönüşen bu durum ortaya çıkarmaktadır. Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği ve İnsan Hakları Derneği'nin verilerine göre halen ölüm riski altında yüzlerce tutuklu ve hükümlü bulunmaktadır. İnsan Hakları Derneği (İHD) Genel Merkezi'nin verilerine göre; mahpusların sağlık ve iletişim hakları ihlal edilmekte, çeşitli disiplin suçları ile tecrit ve izolasyona tabi tutulmaktadır. Özellikle sağlık hakkı ihlalleri hala

devam etmektedir. İHD'nin hapishanelerdeki 'Ağır Hasta ve Hasta Mahpus Listesi 2023 yılı verilerine göre, Türkiye hapishanelerinde halen 651'ü ağır 1.517 hasta mahpus bulunuyor. İHD'nin 2022 yılı cezaevi hak ihlalleri raporuna göre Türkiye cezaevlerinde 1.852 işkence/kötü muamele vakası yaşandığı ifade edilmektedir.

Aralarında Hamdin Ördem (72), Necip Bulut, Cengiz Karlı, Kasım Sarıdoğan, Talip Alan, Bayraktar, Hakan Dernekçi, Beyza Sağ (21), Alparslan Aslan, Abdulhalim Kırtay, Duygu Koral (26) Divali Güzel, Sıddık Durğun (72), Abdullah Oran, Behçet Kaplan (31), Abdullah Kaynar, Bişar Yazıcı'nında bulunduğu en az 27 kişi Türkiye cezaevlerinde 2023 yılında yaşamını yitirmiştir. Cezaevlerinde hayatını kaybeden 27 kişiden 15'i şüpheli şekilde yaşamını yitirmiş ve 12 kişisi de hastalığı olmasına karşın tahliye edilmemesi sonucu hayatını kaybetmiştir.

Hasta mahpusların nitelikli sağlık hizmetine erişiminin sağlanmadığı ve cezaevinde yaşamlarını yitirdiği bir cezaevi politikası sürmektedir. Ailesi, görüşçüleri ve avukatlarının kamuoyuna yansıyan bilgilere göre; Antalya S Tipi Cezaevi'nde, 24 gün açlık grevinde olan Burhan Barut'a gardiyanlarca "domuz bağı işkence yöntemi ile" 5 saat işkence yapıldığı" ifade edilmektedir. Astım hastası olan Burhan Barut'un işkence sırasında nefessiz bırakıldığı, işkence sonrasında revire götürülmediği, cezaevi kameralarının incelenmesi durumunda işkencenin kayıtlarda gözlenebileceği, kişinin ailesine gönderdiği bilgiler içerisinde ifade edilmiştir.

Ceza evlerinde işkence ve kötü muamelenin son bulması için bu yöndeki iddiaların ciddiyetle incelenmesi ve yetkili mercilerce titizlik ve ivedilikle soruşturulması gereklidir. İşkencecilerin ve sorumluların soruşturulmaması ve yaptırımsız bırakılması durumunda işkence kültürünün yerleşmesi ve işkencenin yaygınlaşması olağan bir sonuç olacaktır. Türkiye cezaevlerinde hasta tutuklu ve hükümlülerin yaşam hakkının korunması için insan haklarından sorumlu olan her yapı görevini yerine getirmelidir. Türkiye cezaevlerinde tutuklu ve hükümlü olanların yaşam hakkı risk altında olmamalıdır. Türkiye ceza evlerinde işkencenin önlenmesi, işkence iddialarının ivedilikle soruşturulması, mahpusların ulusal ve uluslararası mevzuattan kaynaklı haklarının korunması ve konuya dair gerekli çalışmaların yürütülmesi amaçlarıyla kapsamlı bir meclis araştırması komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederim.

1	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
2	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	KARS	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	YILMAZ HUN	İĞDIR	
15	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
16	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
17	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	